



Datum van
inontvangstneming

:

19/09/2024

Zaak C-533/24

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

1 augustus 2024

Verwijzende rechter:

High Court (Ierland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

31 juli 2024

Verzoekende partijen:

Vermilion Energy Ireland Ltd

Vermilion Exploration and Production Ireland Ltd

Vermilion Energy Corrib Ireland Ltd

Verwerende partijen:

Minister for the Environment, Climate and Communications

Ierland

Attorney General

Voorwerp van het hoofdgeding

- 1 Verzoeksters in het hoofdgeding (hierna: „verzoeksters”) hebben bij de High Court (rechter in eerste aanleg, Ierland) een vordering ingesteld strekkende tot vaststelling dat hoofdstuk III van verordening (EU) 2022/1854 van de Raad betreffende een noodinterventie in verband met de hoge energieprijzen (hierna: „verordening”) ongeldig is en dat de Energy (Windfall Gains in the Energy Sector) (Temporary Solidarity Contribution) Act 2023 [Energiewet (uitzonderlijke winsten in de energiesector) (tijdelijke solidariteitsbijdrage) van 2023, hierna: „wet”] (die is vastgesteld ter uitvoering van aspecten van de verordening) om die reden eveneens ongeldig is.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

- 2 De verwijzende rechter verzoekt het Hof om een prejudiciële beslissing over de wettigheid en de rechtsgrondslag van hoofdstuk III van de verordening. Er is ook een uitspraak nodig over kwesties van Unierecht op basis waarvan verzoeksters de wet en de betaling van de tijdelijke solidariteitsbijdrage op grond daarvan hebben aangevochten.
- 3 De rechtsgrondslag voor het verzoek is artikel 267 VWEU.

Prejudiciële vragen

Eerste vraag: – Vormt artikel 122 VWEU een geldige rechtsgrondslag voor hoofdstuk III van de verordening? Indien dit niet het geval is, is hoofdstuk III dan ongeldig wegens het feit dat de verordening:

- a) is vastgesteld op een ongeldige rechtsgrondslag; en/of
- b) niet voldoet aan de vereisten van artikel 122 VWEU; en/of
- c) in strijd is met het beginsel van toedeling van bevoegdheid van het VEU; en/of
- d) in strijd is met het vereiste van eenparigheid van stemmen binnen de Raad voor de vaststelling van maatregelen betreffende directe belastingen en/of fiscale maatregelen?

Tweede vraag: – Is hoofdstuk III van de verordening, in het bijzonder de artikelen 14 en 15 ervan, in strijd met de algemene beginselen van rechtszekerheid en/of niet-terugwerkende kracht en/of het evenredigheidsbeginsel, in zoverre erin wordt bepaald dat de daarin voorziene tijdelijke solidariteitsbijdrage voor de belastingjaren 2022 en/of 2023 geldt, zodat hoofdstuk III ongeldig is en/of in het bijzonder de artikelen 14 en/of 15 ervan?

Derde vraag: – Is hoofdstuk III van de verordening, in het bijzonder de artikelen 14 en/of 15 ervan, in zoverre daarbij een tijdelijke solidariteitsbijdrage wordt ingevoerd, ongeldig wegens schending van de door de artikelen 16 en/of 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”) gewaarborgde rechten van verzoeksters?

Vierde vraag: – Wanneer een nationale rechter wordt gevraagd om te beslissen of de wet onverenigbaar is met de algemene Unierechtelijke beginselen van rechtszekerheid en/of niet-terugwerkende kracht, omdat deze een tijdelijke solidariteitsbijdrage oplegt voor de jaren 2022 en 2023 onder verwijzing naar de definitie van „belastingtijdvak” (in artikel 2 van de wet gedefinieerd als „de periode van twaalf maanden die begint op 1 januari van elk van de jaren 2022 en 2023”), welke factoren zijn dan relevant voor de beoordeling van de geldigheid

van de wet onder verwijzing naar de bovengenoemde Unierechtelijke beginselen, en welke relevantie (indien van toepassing) hebben de volgende factoren (waarbij moet worden opgemerkt dat de feiten nog door de verwijzende rechter moeten worden vastgesteld):

- a) het feit dat de verordening op 7 oktober 2022 is bekendgemaakt en de volgende dag in werking is getreden;
- b) het feit dat het jaar 2022 ten tijde van de inwerkingtreding van de verordening nog niet was afgelopen en 2023 nog niet was begonnen;
- c) het feit dat sommige (maar niet alle) transacties die in 2022 voor de verzoeksters winst opleverden, bij de inwerkingtreding van de verordening waren voltooid;
- d) het feit dat de verordening de lidstaten verplicht voor de jaren 2022 en/of 2023 een tijdelijke solidariteitsbijdrage of gelijkwaardige maatregelen op te leggen;
- e) het feit dat de wet op 17 juli 2023 in rechte is ondertekend en vanaf 2 augustus 2023 van toepassing is;
- f) het feit dat de wet slechts een wettelijke aansprakelijkheid oplegt;
- g) het feit dat Ierland duidelijke verplichtingen heeft uit hoofde van de verordening;
- h) de door Ierland aangevoerde rechtvaardiging voor zijn definitie van „belastingtijdvak”;
- i) het feit dat een met verzoeksters verbonden onderneming aan de Ierse nationale autoriteit voor de handhaving van het mededingingsrecht heeft verklaard dat zij het vergroten van haar belang in de Corrib-gasbel als een „aantrekkelijke investering” beschouwde na de vaststelling van de verordening en na de aankondiging van de maatregelen van de Ierse regering om de tijdelijke solidariteitsbijdrage toe te passen; en/of
- j) enige andere factor en, zo ja, welke?

Vijfde vraag: – Wanneer verzoeksters stellen dat de verplichting tot betaling van de tijdelijke solidariteitsbijdrage hun rechten uit hoofde van de artikelen 16 en 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (of een daarvan) en/of het evenredigheidsbeginsel heeft geschonden, onder meer zoals uiteengezet in de overwegingen 54 en/of 55 van de verordening, met name vanwege:

- 1) de heffing van een tarief van 75 % krachtens artikel 4, lid 2, van de wet; en/of

2) de wijze waarop de wet regels heeft vastgesteld voor de behandeling van verliezen in voorgaande belastingjaren;

welke factoren zijn dan relevant voor een nationale rechter die beslist of de wet verenigbaar is met de bovengenoemde Unierechtelijke bepalingen, welke relevantie moet (in voorkomend geval) worden toegekend aan de volgende factoren (waarbij moet worden opgemerkt dat de feiten nog door de verwijzende rechter moeten worden vastgesteld):

a) het feit dat de energieprijzen in Ierland en andere lidstaten aanzienlijk zijn gestegen;

b) de (door verweerders aangevoerde, maar door verzoeksters betwiste) bewering dat dit heeft geleid tot problemen voor consumenten en ondernemingen in Ierland, die verweerders hebben aangepakt tegen een kostprijs van ongeveer 4,5 miljard EUR aan bijstand voor consumenten en ondernemingen;

c) de (door verweerders aangevoerde, maar door verzoeksters betwiste) bewering dat verzoeksters in 2022 en 2023 aanzienlijke winsten hebben behaald wegens een algemene stijging van de energieprijzen, in plaats van door extra investeringen of een verbetering van de efficiëntie en/of de ontwikkeling/toepassing van nieuwe productkenmerken waarvoor de klanten een hogere prijs zouden betalen;

d) het feit dat de winst meer dan 120 % van de gemiddelde winst van de afgelopen vier jaar bedroeg;

e) het feit dat de verordening de lidstaten verplicht een tijdelijke solidariteitsbijdrage of gelijkwaardige maatregelen op te leggen over deze voordelen;

f) het feit dat, wanneer de lidstaten een tijdelijke solidariteitsbijdrage opleggen, in de verordening een minimumtarief van 33 % maar geen maximumtarief is vastgesteld;

g) het feit dat Ierland een tarief van 75 % heeft vastgesteld (dat van toepassing is op het gedeelte van de winst dat meer dan 120 % van de gemiddelde winst van de laatste vier jaar bedraagt);

h) het feit dat verzoeksters ongeveer 99 miljoen EUR hebben betaald als tijdelijke solidariteitsbijdrage met betrekking tot 2022;

i) het feit dat verzoeksters verwachten dat zij ongeveer 40 miljoen EUR zullen betalen uit hoofde van de tijdelijke solidariteitsbijdrage voor het jaar 2023;

j) het feit dat de opbrengst van de tijdelijke solidariteitsbijdrage wordt gebruikt voor de kosten van de maatregelen die verweerders hebben genomen om consumenten en ondernemingen te helpen met de verhoogde energieprijzen;

- k) het feit dat het door de Uniewetgever en/of de Ierse wetgever passend werd geacht dat ondernemingen die profiteren van bovengemiddelde winsten, redelijkerwijs bijdragen aan de kosten van de ondersteuning van consumenten en ondernemingen;
- l) het feit dat verzoeksters stellen dat zij niet verwachtten dat zij voor het jaar 2022 of 2023 een Ierse vennootschapsbelasting verschuldigd zouden zijn wegens de in voorgaande belastingjaren geleden verliezen (waarbij zij opmerken dat de nationale rechter, net als voor alle feiten en beweringen die niet uitdrukkelijk als aanvaard zijn aangevoerd, zal bepalen of deze stelling en de redelijkheid ervan zijn bewezen);
- m) het feit dat artikel 16, lid 1, van de verordening bepaalt dat „[d]e tijdelijke solidariteitsbijdrage bovenop de reguliere belastingen en heffingen [komt] die op grond van het nationale recht van een lidstaat van toepassing zijn”;
- n) het feit dat de wet niet toestaat dat de verliezen van de jaren vóór 2018 in aanmerking worden genomen bij de bepaling van de winst waarvoor de tijdelijke solidariteitsbijdrage geldt;
- o) het feit dat een met verzoeksters verbonden onderneming aan de Ierse nationale autoriteit voor de handhaving van het mededingingsrecht heeft verklaard dat zij het vergroten van haar belang in de Corrib-gasbel als een „aantrekkelijke investering” beschouwde na de vaststelling van de verordening en na de aankondiging van de maatregelen van de Ierse regering om de tijdelijke solidariteitsbijdrage toe te passen; en/of
- p) enige andere factor en, zo ja, welke?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Artikel 122, lid 1, VWEU.

Overwegingen 1-7, 9-14, 51-59, 63-65 en 72, en artikelen 14-18 van de verordening.

Artikel 5 VEU.

Artikel 16 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

4 Artikel 4 van de wet bepaalt:

„1. Op de belastbare winst van elk energiebedrijf wordt voor elk belastingtijdvak een heffing gelegd, geheven en betaald, de zogenoemde ‚tijdelijke solidariteitsbijdrage’.

2. Het voor een belastingtijdvak te heffen bedrag van de tijdelijke solidariteitsbijdrage is gelijk aan een positief bedrag dat wordt berekend als:

$$[A - (B \times 1,2)] \times 0,75$$

waarbij:

A de in het belastingtijdvak belastbare winst is; en

B de gemiddelde belastbare winst voor de referentie jaren is.

3. Een energiebedrijf is de tijdelijke solidariteitsbijdrage verschuldigd en moet deze aan de Ierse belastingdienst betalen op of vóór de voor het betrokken belastingtijdvak aangegeven datum.”

5 In artikel 2, lid 1, van de wet wordt „belastingtijdvak” gedefinieerd als „het tijdvak van twaalf maanden dat begint op 1 januari van elk van de jaren 2022 en 2023”.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

6 De verwijzende rechter merkt op dat bijna alle materiële feiten in geschil blijven tussen partijen en later zullen moeten worden vastgesteld aan de hand van feitelijk bewijs en deskundigenbewijs.

7 Verzoeksters zijn actief in de ontwikkeling en productie van aardgas in Ierland.

8 Verzoeksters stellen dat zij een „belang” of een „aandeel” van 56,5 % in de Corrib-gasbel (hierna: „Corrib”) bezitten, via een belang in Petroleum Lease dat is uitgegeven krachtens de toepasselijke Ierse wetgeving. Op dit moment is Corrib de enige Ierse gasbel die wordt geëxploiteerd. Corrib voorzag in maximaal 60 % van de Ierse gasbehoefte tijdens de piekproductie in 2016/2017, voordat de gasvoorziening stagneerde in 2018. De gasvoorziening is sindsdien gestaag gedaald, in overeenstemming met de normale levenscyclus van een gasbel, en voorziet momenteel in ongeveer 19 % van de gasbehoefte van Ierland.

9 Het gas werd in 1996 voor het eerst in Corrib ontdekt door de als tweede genoemde verzoekster. Verzoeksters betogen dat Corrib na een lange periode van vertraging en een lange bouwperiode, ook wegens talrijke beroepen in rechte tegen de verschillende plannings- en exploitatievergunningen, in december 2015 uiteindelijk voor het eerst commercieel gas heeft geproduceerd, dat wil zeggen ongeveer negen jaar later dan oorspronkelijk gepland, tegen een veelvoud van de kosten die ten tijde van de ontdekking waren begroot. Volgens verzoeksters zal de productie van Corrib thans halverwege de jaren 2030 worden stopgezet.

10 Ierland is voor zijn energiebehoefte in grote mate afhankelijk van invoer. In 2022 vertegenwoordigde de invoer 81,6 % van de totale behoefte aan primaire energie van Ierland. In 2022 was 85,8 % van de primaire energie van Ierland afkomstig uit

aardolie, aardgas, steenkool en turf. Van deze brandstofbronnen werd aardolie volledig ingevoerd en werd in 2022 ongeveer 74 % van het aardgas ingevoerd. Turf wordt geproduceerd in Ierland, maar levert een zeer geringe bijdrage aan de totale energiebehoeften van Ierland. Hernieuwbare energie, waarvan 9 % werd geïmporteerd, was in 2022 goed voor 13 % van de behoefte aan primaire energie in Ierland.

- 11 Verweerders voeren aan dat de detailhandelsprijzen voor energie voor binnenlandse consumenten in Ierland in 2021 voortdurend zijn gestegen en aanzienlijk zijn toegenomen nadat Rusland Oekraïne in februari 2022 was binnengevallen. Verzoeksters betogen dat elke stijging van de energieprijzen in Ierland het gevolg is van een aantal factoren, naast de invasie van Oekraïne door Rusland, waaronder het energiebeleid van Ierland en in het bijzonder de afhankelijkheid van Ierland van gas als energiebron. Verweerders betogen dat, hoewel er vele factoren kunnen zijn, de Russische invasie van Oekraïne een bepalende rol heeft gespeeld aangezien er zonder de invasie geen sprake zou zijn geweest van uitzonderlijke en onverwachte prijsstijgingen en volatiliteit.
- 12 Verweerders betogen dat hetzelfde fenomeen in de gehele Unie is waargenomen. Verweerders stellen dat het om een crisis ging en dat de gasverbruikers in 2022 dubbel zoveel hebben betaald als wat zij vóór de crisis zouden hebben betaald. Uit onderzoek van de Europese Commissie is gebleken dat de gemiddelde detailhandelsprijs voor elektriciteit die in de hele Unie is betaald, steeg van een gemiddelde van ongeveer 212 EUR/MWh vóór de crisis tot 371 EUR/MWh aan het eind van 2022, wat neerkomt op een stijging van ongeveer 75 %.
- 13 Verweerders stellen dat ook ondernemingen met hogere kosten werden geconfronteerd. Eind 2022 betaalden de Ierse ondernemingen meer dan 168 % van wat zij betaalden in de eerste helft van 2021. In dezelfde periode bedroeg de stijging in de Unie 187 %. Verweerders betogen voorts dat de stijging van de elektriciteitsprijs aanzienlijke moeilijkheden heeft veroorzaakt voor de consumenten en de ondernemingen, waarvan de gevolgen nog steeds voelbaar zijn. Verzoeksters betogen dat bovenstaande beweringen niet relevant zijn en/of dat, wat de gevolgen voor de ondernemingen betreft, de prijsstijging slechts voor sommige (maar niet voor alle) ondernemingen moeilijkheden heeft veroorzaakt.
- 14 Tussen 2022 en 2024 heeft de Ierse regering verschillende maatregelen genomen om de gevolgen van de hoge energieprijzen voor huishoudens en ondernemingen te verzachten, met een totale kostprijs van ongeveer 4,5 miljard EUR.
- 15 Verweerders stellen dat andere Europese regeringen, als reactie op de stijging van de energieprijzen, ook maatregelen hebben genomen om consumenten en ondernemingen te helpen. Sommige regeringen hebben uitzonderlijke belastingen geheven op de winsten van energiebedrijven, zoals blijkt uit de hieronder genoemde documenten van het Internationaal Energieagentschap. Onverminderd hun bewering dat de tijdelijke solidariteitsbijdrage geen belasting is, betogen verweerders dat dergelijke nationale maatregelen relevant zijn om aan te tonen dat

de stijging van de energieprijzen heeft geleid tot het optreden van andere lidstaten en niet alleen van Ierland. Dit is op zijn beurt relevant voor de vaststelling van de verordening, met name omdat in de overwegingen werd gewezen op de noodzaak van een gecoördineerde respons op Unieniveau (zie bijvoorbeeld de overwegingen 6, 8 en 11 van de verordening).

- 16 Op 3 maart 2022 heeft het Internationaal Energieagentschap een document gepubliceerd met de titel „A 10-Point Plan to Reduce the European Union’s Reliance on Russian Natural Gas” (Een tienpuntenplan om de Europese Unie minder afhankelijk te maken van Russisch aardgas). In dat document stond:

„Tijdelijke belastingmaatregelen om de tarieven op de uitzonderlijke winsten van elektriciteitsbedrijven te verhogen, kunnen worden overwogen. [...] In 2022 zijn in Italië en Roemenië reeds maatregelen genomen om uitzonderlijke winst te belasten.”

- 17 Op 8 maart 2022 heeft de Europese Commissie een mededeling [COM(2022) 108 final] gepubliceerd met als titel „REPowerEU: een gemeenschappelijk Europees optreden voor betaalbare, veiligere en duurzamere energie”. In deze mededeling wordt aangegeven welke maatregelen de lidstaten kunnen nemen om consumenten en ondernemingen te helpen. Daarin stond: „Voor de financiering van dergelijke noodmaatregelen kunnen de lidstaten tijdelijke belastingmaatregelen ten aanzien van uitzonderlijke winsten overwegen.” In dezelfde mededeling heeft de Europese Commissie aanbevolen dat deze maatregelen niet met terugwerkende kracht worden toegepast en heeft zij aanbevolen dat de belasting niet na 30 juni 2022 wordt geheven.

- 18 Op 14 september 2022 heeft de Commissie het voorstel bekendgemaakt, dat vervolgens de verordening is geworden.

- 19 Verzoeksters verklaren dat zij op dezelfde dag kennis hebben genomen van het voorstel en dat zij op 27 september 2022 ook kennis hebben gekregen van een bijgewerkte tekst van het voorstel. Verweerders betogen dat de volgende elementen relevant zijn voor de vaststelling van de datum waarop verzoeksters kennis hadden kunnen en/of moeten nemen van de mogelijkheid van een interventie als de tijdelijke solidariteitsbijdrage: a) vanaf maart 2022 is een uitzonderlijke belasting op energiebedrijven besproken; b) in Ierland hadden in januari 2022 soortgelijke besprekingen in het Ierse parlement plaatsgevonden.

- 20 De verordening is vastgesteld op 6 oktober 2022, bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie* op 7 oktober 2022 en de volgende dag in werking getreden.

- 21 Op 28 oktober 2022 heeft het Department for the Environment, Climate and Communications (ministerie van Milieu, Klimaat en Communicatie, hierna: „ministerie”) online vergaderd met ondernemingen waarvan was vastgesteld dat zij binnen de werkingssfeer van de verordening vielen. Het ministerie heeft de inhoud van de verordening toegelicht en gepoogd gevolg te geven aan de vragen

- van de belanghebbenden. Daartoe behoorden vertegenwoordigers van verzoeksters en van andere ondernemingen.
- 22 Op 24 november 2022 heeft het ministerie een tweede vergadering met de belanghebbenden gehouden, waarin het voorstel werd toegelicht. Het ministerie heeft ook voorgesteld bilaterale vergaderingen met belanghebbenden te organiseren.
 - 23 Op 21 december 2022 heeft het ministerie een ontmoeting gehad met de houders van exploitatievergunningen op Corrib, waaronder verzoeksters.
 - 24 Tussen december 2022 en februari 2023 hebben verzoeksters herhaaldelijk aan het ministerie geschreven over de uitvoering van de verordening, en tussen verzoeksters en het ministerie hebben verschillende bilaterale vergaderingen plaatsgevonden om deze opmerkingen te bespreken.
 - 25 Op 22 november 2022 heeft de Ierse regering overeenstemming bereikt over maatregelen om de tijdelijke solidariteitsbijdrage toe te passen. Vóór de vaststelling van het besluit heeft het ministerie contact opgenomen met de belanghebbenden om hen ervan in kennis te stellen dat het besluit naar verwachting zou worden genomen en heeft het hen uitgenodigd voor een presentatie op 24 november 2022. Na de vaststelling van het regeringsbesluit heeft het ministerie een persbericht gepubliceerd met details over de voorgestelde uitvoering van de verordening. Dit omvatte het voorstel om de jaren 2022 en 2023 te dekken, het tarief van 75 % te gebruiken, dat later in de wet werd vermeld, en verliezen van voorgaande jaren buiten beschouwing te laten (specifieke verliesjaren waren niet vastgesteld).
 - 26 Op 21 maart 2023 heeft de Ierse regering de algemene opzet vastgesteld van een wetsvoorstel betreffende uitzonderlijke winsten in de energiesector ter uitvoering van de verordening. Het ministerie heeft de algemene opzet en een ontwerp van een effectbeoordeling gepubliceerd. Het heeft dit besluit ter kennis gebracht van de belanghebbenden. In de effectbeoordeling was vermeld dat de regering had besloten om voor de tijdelijke solidariteitsbijdrage een tarief van 75 % te hanteren.
 - 27 Op 15 mei 2023 hebben verzoeksters een presentatie gehouden voor de Minister for Environment, Climate and Communications (minister van Milieu, Klimaat en Communicatie, hierna: „minister”) over hun investering in Corrib. Op 25 mei 2023 hebben verzoeksters opnieuw een presentatie gehouden bij het ministerie. Op 1 juni 2023 heeft Vermilion Energy Inc, een andere onderneming van de Vermilion-groep, de minister geschreven als follow-up van de bijeenkomst van 15 mei 2023.
 - 28 Op 22 juni 2023 is het Energy (Windfall Gains in the Energy Sector) (Temporary Solidarity Contribution) Bill 2023 [Energiewetsvoorstel (uitzonderlijke winsten in de energiesector) (tijdelijke solidariteitsbijdrage) van 2023] gepubliceerd en gelanceerd in de Dáil Éireann (Lagerhuis van het Ierse nationale parlement, hierna: „Lagerhuis”). Op 23 juni 2023 is bij de publicatie van de tekst van het

wetsvoorstel op de website van de Oireachtas (Iers parlement) een persbericht gepubliceerd. Het wetsvoorstel werd op 27 juni, 29 juni en 5 juli 2023 in het Lagerhuis besproken. Het werd besproken in de Seanad Éireann (Hogerhuis van het Ierse nationale parlement) op 6 en 11 juli 2023.

- 29 Gedurende het gehele wetgevingsproces heeft het ministerie de belanghebbenden (waaronder verzoeksters) op de hoogte gehouden van de voortgang van het wetsvoorstel.
- 30 De verwijzende rechter merkt op dat de uiteenzetting van de voorgeschiedenis van de vaststelling van de wet de stellingen van verweerders weergeeft en dat de verwijzende rechter in het kader van de beslechting van het geding de contacten tussen partijen nader zal moeten onderzoeken, met name bij het onderzoek van het rechtszekerheidsbeginsel.
- 31 Op 17 juli 2023 is de wet ondertekend door de president van Ierland. Zij is op 2 augustus 2023 in werking getreden.
- 32 De wet geeft uitvoering aan de artikelen 14, 15, 16 en 18 van de verordening in Iers recht. In het bijzonder voorziet artikel 4 van de wet in een tijdelijke solidariteitsbijdrage tegen een tarief van 75 % op de belastbare winst, zoals bepaald in de wet, voor de jaren 2022 en 2023. De tijdelijke solidariteitsbijdrage is slechts verschuldigd wanneer deze belastbare winst meer bedraagt dan 120 % van de gemiddelde belastbare winst over het betrokken tijdvak.
- 33 De tijdelijke solidariteitsbijdrage wordt alleen opgelegd aan energiebedrijven, zoals gedefinieerd in artikel 2 van de wet, als ondernemingen die in een belastingtijdvak ten minste 75 procent van hun omzet genereren uit de „relevante activiteiten”, te weten economische activiteiten die in Ierland of in een aangewezen gebied (in de zin van de wet maritieme bevoegdheid van 2021) worden uitgeoefend op het gebied van de ontginning, winning of raffinage van aardgas, steenkool, aardolie of de vervaardiging van cokesproducten als bedoeld in verordening (EG) nr. 1893/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 (met inbegrip van verzoeksters).
- 34 Bij de wet is een nieuw artikel 697S ingevoegd in de Taxes Consolidation Act 1997 (wet inzake de consolidatie van belastingen van 1997, hierna: „TCA 97”), dat betrekking heeft op de winstberekening. Verweerders betogen dat: i) deze bepaling tot gevolg heeft dat verliezen van vóór 2018 niet in aanmerking worden genomen bij de berekening van de aan de tijdelijke solidariteitsbijdrage onderworpen winst; ii) het passend werd geacht dat ondernemingen met een bovengemiddelde winst een redelijke bijdrage leveren aan de kosten voor de ondersteuning van consumenten en ondernemingen; en iii) deze doelstelling in gevaar zou komen indien verliezen van vóór de in de verordening voorziene periode zouden kunnen worden ingeroepen, waardoor weinig of geen tijdelijke solidariteitsbijdragen zouden worden ingezameld ter ondersteuning van energieafnemers.

- 35 In de vier belastingjaren die op of na 1 januari 2018 zijn begonnen, hebben de als eerste, tweede en derde genoemde verzoeksters een gemiddelde winst behaald van respectievelijk 66 063 842 EUR, 5 218 697 EUR en 145 434 810 EUR. In 2022 bedroeg hun belastbare winst in de zin van artikel 697S van de TCA 97 respectievelijk 129 736 861 EUR, 14 788 483 EUR en 247 472 659 EUR. Het ging om respectievelijk 96 %, 183 % en 70 % meer dan hun gemiddelde winst over de vier belastingjaren die op of na 1 januari 2018 waren begonnen.
- 36 De tijdelijke solidariteitsbijdragen voor belastingjaar 2022 hebben in september 2023 ongeveer 167 miljoen EUR opgebracht. Ongeveer 99 miljoen EUR daarvan was afkomstig van verzoeksters. Verzoeksters geven aan dat zij verwachten dat zij voor het jaar 2023 ongeveer 40 miljoen EUR aan tijdelijke solidariteitsbijdragen zullen betalen.
- 37 Verweerders betogen dat de ontvangen opbrengst is gebruikt voor de financiering van een in november 2023 door de Ierse regering goedgekeurde regeling om huishoudens te helpen met de gestegen energieprijzen, met een verwachte kostprijs van 900 miljoen EUR.

Argumenten van partijen

- 38 Verzoeksters betogen dat grondstoffenprijscycli, met inbegrip van prijsschokken (zowel hoge als lage), gangbare gebeurtenissen zijn op de grondstoffenmarkten. Verzoeksters stellen voorts dat de ondernemingen die gas exploreren en produceren, aanzienlijke tijd, infrastructuur en kapitaal nodig hebben om nieuwe projecten voor het ontwikkelen van gasbellen uit te voeren. Bovendien betekent de lange termijn voor rendement op kapitaalinvesteringen dat energieproducenten gedurende dezelfde lange periode worden blootgesteld aan risico's in verband met schommelingen van de grondstoffenprijzen. Als gevolg daarvan kunnen energieproducenten verwachten dat zij de beloningen ontvangen die gepaard gaan met schommelingen in de grondstoffenprijzen. Voorts betogen verzoeksters dat het in de aard van hun sector ligt dat perioden van hoge prijzen noodzakelijk zijn als compensatie voor perioden van lage prijzen.
- 39 Verweerders betogen dat de risico's voor de gasexploratie- en -productiebedrijven reeds tot uiting komen in het stelsel van specifieke vergunningen in Ierland. Verweerders betogen voorts dat de zeer hoge winsten in 2021/2022 veel verder gaan dan hetgeen onder normale omstandigheden had kunnen worden verwacht. Zij weerspiegelen geen bijkomende risico's voor de betrokken ondernemingen. Verweerders voeren aan dat deze winsten niet zijn toe te schrijven aan extra investeringen, een verbetering van de efficiëntie of de ontwikkeling/toepassing van nieuwe kenmerken van het product waarvoor de klanten een hogere prijs zouden betalen. Verweerders vragen zich ook af welk niveau van risico's verzoeksters daadwerkelijk hebben gelopen en stellen dat er mechanismen bestaan die alle projectontwikkelaars in staat stellen de risico's in verband met de grote initiële kapitaal investeringskosten van een project te verminderen.

- 40 Verzoeksters betogen dat de lange periode die vereist is voor rendement op de aanzienlijke initiële investeringen in de exploratie en productie van gas, geen vergelijking rechtvaardigt tussen de gemaakte kosten en de winst die gedurende een of twee jaar in die tijdshorizon is behaald. Verzoeksters betogen dat de initiële investeringen voor Corrib nog niet zijn gerecupereerd en dat, gelet op de omvang van de aanvankelijk gelopen risico's, voor Corrib in het geheel genomen nog geen winst is gerealiseerd. Verweerders stellen dat niet is aangetoond dat het Corrib-project tijdens zijn levensduur in het geheel genomen nog geen winst heeft behaald of dat Vermilion geen winst heeft gemaakt op zijn investering.
- 41 Verweerders voeren ook aan dat een met verzoeksters verbonden onderneming, Vermilion Oil and Gas Ireland Ltd., een volledige dochteronderneming van Vermilion Energy Inc., haar voorgenomen overname van de als derde genoemde verzoekster in december 2022 heeft gemeld bij de Competition and Consumer Protection Commission (Commissie voor mededinging en consumentenbescherming, hierna: „CCPC”), en dat zij het volgende aan de CCPC heeft verklaard: „Vermilion ziet [Equinor Energy] als een aantrekkelijke investeringsmogelijkheid. Vermilion beschouwt Corrib als een langetermijninvestering en heeft het actief de afgelopen jaren veilig en succesvol gebruikt. Vermilion beschouwt het vergroten van haar belang in Corrib dus als een aantrekkelijke investering.” Verweerders betogen dat het relevant is dat dit na de vaststelling van de verordening en na de aankondiging van de maatregelen van de Ierse regering ter uitvoering van de bij de verordening ingestelde tijdelijke solidariteitsbijdrage is gebeurd. Verzoeksters betogen dat de benadering van verweerders bij de uitvoering van de tijdelijke solidariteitsbijdrage (in het bijzonder het wettelijk toegepaste tarief van 75 % voor de tijdelijke solidariteitsbijdrage en het besluit om de tijdelijke solidariteitsbijdrage zowel in 2022 als in 2023 toe te passen) pas definitief is geworden op 2 augustus 2023, de datum waarop de wet van start is gegaan, en dat de opmerkingen aan de CCPC niet zijn overgemaakt in het kader van eventuele voorstellen betreffende de tijdelijke solidariteitsbijdrage. Verweerders betwisten dit.
- 42 Verzoeksters verklaren dat in eerdere persberichten en mededelingen is ingegaan op de benadering die verweerders voornemens waren te volgen, maar dat met die voorstellen werd doorgegaan tot medio 2023. Verweerders betogen dat deze kenmerken in november 2022 door de Ierse regering zijn vastgesteld en destijds openbaar zijn gemaakt. Verweerders betogen dat deze kenmerken gedurende de gehele procedure in het wetsontwerp tot uiting zijn gekomen.
- 43 Verweerders betogen dat de verordening en de wet het gevolg waren van aanzienlijke verhogingen van de gasprijzen vanaf 2021. Verzoeksters stellen dat de gasindustrie cyclisch is en dat perioden van lage prijzen vaak worden gevolgd door perioden van hoge prijzen. Zij wijzen ook op de lage prijzen die in 2020 werden waargenomen. Verweerders betogen dat, zelfs indien de cyclische aard van de gasindustrie wordt aanvaard, de hoge prijzen van 2021 en 2022 hoger waren dan hetgeen normaliter had kunnen worden verwacht. Verweerders voeren ook aan dat 2020, het jaar waarin de beperkingen in verband met COVID-19 tot

gevolg hadden dat de economische activiteit in heel Europa sterk afnam, waardoor de vraag naar energie onder druk kwam te staan, geen typisch jaar was en niet als referentieperiode voor de beoordeling van de prijzen van 2021/2022 mag worden beschouwd. Verzoeksters stellen dat het jaar 2020 deel uitmaakt van de referentieperiode van vier jaar voor de beoordeling van het winstniveau van 2022 en 2023 overeenkomstig de verordening en de wet. Verweerders betogen dat de in de verordening vastgestelde referentieperiode, 2018 tot en met 2021, in Ierland correct is toegepast en dat deze jaren zowel prijsverhogingen als -dalingen omvatten.

- 44 Verweerders stellen dat zij het passend achtten dat ondernemingen die dergelijke bovengemiddelde winsten behalen, redelijkerwijs bijdragen aan de kosten van steun aan consumenten en ondernemingen, hoewel het duidelijk is dat de tijdelijke solidariteitsbijdrage niet alle door de Ierse regering gedragen kosten zou dekken. Aangezien het doel van de tijdelijke solidariteitsbijdrage erin bestond een deel van de bovengemiddelde winsten te bestemmen voor de in artikel 17 van de verordening omschreven maatregelen, was de Ierse regering van mening dat het niet om een louter symbolische bijdrage mocht gaan. Tegelijkertijd betogen verweerders dat het tarief van 75 % ondernemingen die bovengemiddelde winsten behaalden nog steeds in staat stelde een deel van die winst te behouden. Het tarief van 75 % hield rekening met het feit dat er op een winst van minder dan 120 % van de gemiddelde winst geen tijdelijke solidariteitsbijdrage werd toegepast.
- 45 Verweerders betogen dat is besloten de tijdelijke solidariteitsbijdrage zowel in 2022 als in 2023 toe te passen op grond dat er in de loop van die twee jaar uitzonderlijk hoge prijsstijgingen waren geweest, die hoger waren dan de langetermijnreferentiewaarde en dat het dus waarschijnlijk leek dat de aan de tijdelijke solidariteitsbijdrage onderworpen personen in de loop van de twee jaar bovengemiddelde winsten hadden behaald. De kosten voor de ondersteuning van consumenten en ondernemingen waren in 2022 en 2023 gemaakt en er leek geen reden te zijn om een van deze jaren van het toepassingsgebied van de tijdelijke solidariteitsbijdrage uit te sluiten.
- 46 Het totaalbedrag dat verzoeksters voor het jaar 2022 aan tijdelijke solidariteitsbijdragen hebben betaald, vertegenwoordigde ongeveer 25,2 % van hun totale belastbare winst. Verzoeksters betogen dat dit bedrag een aanzienlijk winstbedrag vertegenwoordigt dat, ware het niet voor de tijdelijke solidariteitsbijdrage, nooit aan belasting onderworpen zou zijn geweest of verplicht aan de staat verschuldigd zou zijn geworden aangezien verzoeksters nog steeds geaccumuleerde verliezen hadden die zij met het oog op de vennootschapsbelasting konden inbrengen en die onbeperkt kunnen worden overgedragen om toekomstige commerciële winst te compenseren. Verweerders betogen dat dit irrelevant is aangezien de tijdelijke solidariteitsbijdrage losstaat van elke nationale belastingschuld.
- 47 Verzoeksters betogen dat, omdat bij de tijdelijke solidariteitsbijdrage niet is voorzien in bepalingen op grond waarvan energieproducenten de vóór 2018

geleden verliezen kunnen inbrengen, en omdat niet is erkend dat de grondstoffenprijzen en het langetermijnrendement op kapitaal cyclisch van aard zijn, onvoldoende rekening wordt gehouden met de aanzienlijke investeringen en kosten die ondernemingen zoals verzoeksters op langere termijn hebben gemaakt in projecten als Corrib, waarbij er bijna twintig jaar verliep tussen de eerste ontdekking en de eerste commerciële gasproductie. Verzoeksters betogen in dit verband dat de infrastructuur zelf die energie leverde en de aan de tijdelijke solidariteitsbijdrage onderworpen winst heeft gegenereerd, het resultaat was van kapitaaluitgaven en van aanzienlijke verliezen die uit die uitgaven vóór 2018 voortvloeiden. Verweerders betogen dat in de vergunningsregels die vóór de vaststelling van de wet op verzoeksters van toepassing waren, op passende wijze rekening is gehouden met de investeringen en de kosten van gasbedrijven. Verweerders zijn dus van mening dat er geen enkele reden was om een tweede keer met deze argumenten rekening te houden door verzoeksters van de tijdelijke solidariteitsbijdrage vrij te stellen. Verzoeksters stellen dat de vergunningsregels irrelevant zijn in de context van de vordering van verzoeksters aangezien de vergunningsregels niet voorzien in de toekomstige invoering van de tijdelijke solidariteitsbijdrage.

- 48 Verzoeksters beweren dat de artikelen 14 tot en met 18 van de verordening (hierna: „relevante bepalingen”) in strijd zijn met het Unierecht, op grond dat:
- a) de relevante bepalingen op een ongeldige rechtsgrondslag zijn vastgesteld;
 - b) de relevante bepalingen in strijd zijn met de algemene beginselen van rechtszekerheid en niet-terugwerkende kracht;
 - c) de relevante bepalingen op onrechtmatige wijze inbreuk maken op de eigendomsrechten van verzoeksters, in strijd met artikel 17 van het Handvest;
 - d) de relevante bepalingen op onrechtmatige wijze inbreuk maken op de vrijheid van ondernemerschap van verzoeksters krachtens artikel 16 van het Handvest;
 - e) de relevante bepalingen het Unierecht in het algemeen, met inbegrip van het evenredigheidsbeginsel, schenden;
 - f) de relevante bepalingen gevolgen hebben voor de eigendomsrechten, de rechtszekerheid en het verbod van terugwerkende kracht, die onverenigbaar zijn met het EVRM.
- 49 Verzoeksters betogen dat ook de wet in strijd is met het Unierecht, en wel om de volgende redenen:
- a) Als de relevante bepalingen van de verordening Unierechtelijk bezien ongeldig worden bevonden, dan is de wet ook ongeldig en/of moet deze buiten toepassing worden gelaten.

- b) De wet schendt op onrechtmatige wijze de eigendomsrechten van verzoeksters, wat in strijd is met artikel 17 van het Handvest, met name omdat zij onevenredig is.
 - c) De wet schendt de algemene beginselen van rechtszekerheid en niet-terugwerkende kracht in het Unierecht.
 - d) De wet is discriminerend, wat in strijd is met de artikelen 20 en 21 van het Handvest en/of de algemene beginselen van het Unierecht.
 - e) De wet schendt op onrechtmatige wijze de vrijheid van ondernemerschap van verzoeksters krachtens artikel 16 van het Handvest, met name gelet op de omvang en de manier van de inmenging.
- 50 Verzoeksters voeren bovendien aan dat de wet Unierechtelijk bezien toch ongeldig kan zijn, ook al wordt de verordening op grond van het Unierecht geldig verklaard.
- 51 Verweerders ontkennen deze stellingen.
- 52 In het algemeen voeren verweerders aan dat de tijdelijke solidariteitsbijdrage losstaat van elke nationale belasting. Het feit dat een persoon naar Iers recht mogelijk niet onderworpen is aan de vennootschapsbelasting, belet niet dat deze persoon aan de tijdelijke solidariteitsbijdrage wordt onderworpen. Bijgevolg is het volgens verweerders niet van belang of verzoeksters voor de vennootschapsbelasting al dan niet fiscale verliezen hebben geleden.
- 53 Voorts voeren verweerders aan dat de verordening een tijdelijke noodmaatregel tegen hoge energieprijzen was, met negatieve gevolgen voor de consumenten en de ondernemingen in de Europese Unie. Verweerders wijzen op de aanzienlijke bedragen die Ierland en andere lidstaten hebben besteed om energiegebruikers te ondersteunen. Verweerders beroepen zich ook op de „bovengemiddelde winsten” die ondernemingen in de energiesector behaalden als gevolg van „onvoorziene gebeurtenissen op de energiemarkten”.
- 54 Verweerders betwisten de ongeldigheid van de relevante bepalingen. In het bijzonder voeren zij aan dat:
- a) de verordening rechtsgeldig is vastgesteld op basis van artikel 122 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie;
 - b) de relevante bepalingen niet in strijd zijn met de algemene beginselen van rechtszekerheid en niet-terugwerkende kracht;
 - c) de relevante bepalingen geen afbreuk doen aan de eigendomsrechten en dus niet in strijd zijn met artikel 17 van het Handvest;

- d) de relevante bepalingen de vrijheid van ondernemerschap van verzoeksters op grond van artikel 16 van het Handvest niet op onrechtmatige wijze belemmeren;
- e) de relevante bepalingen niet in strijd zijn met het Unierecht, met inbegrip van het evenredigheidsbeginsel;
- f) de relevante bepalingen geen afbreuk doen aan het eigendomsrecht, de rechtszekerheid en/of het verbod van terugwerkende kracht en dus niet in strijd zijn met het EVRM.

55 Verweerders betwisten dat de wet in strijd is met het Unierecht. Bovendien:

- a) aanvaarden verweerders dat, als het Hof van Justitie beslist dat de relevante bepalingen ongeldig of in strijd met het Unierecht zijn, de wet buiten toepassing moet worden gelaten;
- b) maakt de wet niet op onrechtmatige wijze inbreuk op de eigendomsrechten van verzoeksters en is zij dus niet in strijd met artikel 17 van het Handvest;
- c) is de wet niet in strijd met de algemene beginselen van rechtszekerheid en niet-terugwerkende kracht in het Unierecht;
- d) is de wet geen discriminerende maatregel;
- e) belemmert de wet de vrijheid van ondernemerschap van verzoeksters op grond van artikel 16 van het Handvest niet op onrechtmatige wijze.

56 Verweerders voeren voorts aan dat indien de verordening volgens het Unierecht geldig wordt geacht, de wet ook geldig moet zijn.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

57 Voor de beslechting van de kwesties in het hoofdgeding is een beslissing van het Hof van Justitie noodzakelijk, aangezien de Ierse rechter niet bevoegd is om te oordelen dat een Unieregeling, in casu de verordening, ongeldig is en de Ierse rechter ook over de uitlegging van de bepalingen en beginselen van het Unierecht moet beschikken om hem in staat te stellen de geldigheid van nationale bepalingen te toetsen aan het Unierecht.

58 Verzoeksters stellen dat hoofdstuk III is vastgesteld op een onjuiste rechtsgrondslag op grond van het VWEU (eerste vraag), dat het in strijd is met de algemene beginselen van rechtszekerheid, niet-terugwerkende kracht en evenredigheid (tweede vraag) en dat het ongeldig is omdat het inbreuk maakt op de vrijheid van ondernemerschap en het eigendomsrecht zoals neergelegd in het Handvest (derde vraag). De beweringen van verzoeksters worden door verweerders betwist.

- 59 Er zijn ook richtsnoeren van het Hof nodig met betrekking tot kwesties van Unierecht om te beoordelen of de wet en de betaling van de tijdelijke solidariteitsbijdrage krachtens deze wet met het Unierecht verenigbaar zijn. In het bijzonder zijn richtsnoeren nodig over de wisselwerking tussen de bepalingen van de wet en de algemene beginselen van rechtszekerheid en/of niet-terugwerkende kracht (vierde vraag) en de vrijheid van ondernemerschap, het eigendomsrecht en het algemene evenredigheidsbeginsel (vijfde vraag). Ook hier betwisten verweerders de stelling van verzoeksters dat de wet in strijd is met de relevante bepalingen en beginselen van het Unierecht.
- 60 De High Court is ervan overtuigd dat verzoeksters argumenten hebben aangevoerd met betrekking tot de geldigheid van hoofdstuk III van de verordening krachtens het Unierecht, en de overeenstemming van de wet met de bepalingen van Unierecht waarnaar in de vierde en de vijfde vraag wordt verwezen, zodat een uitspraak van het Hof in dit stadium van de procedure noodzakelijk is om de High Court in staat te stellen uitspraak te doen.
- 61 De High Court verzoekt om redenen van proceseconomie de onderhavige prejudiciële verwijzing samen met zaak C-358/24, Varo Energy Belgium, te behandelen.